

פטרס והסלע

שבת אחר הצהריים

קיראו את הפסוקים הבאים לקראת שיעור השבת השבועי: גלטיים 4:4; עברים 7:26; מתי 16:13-20; אפסיים 2:20; מתי 16:21-27, 17:1-9.

פסוק לשינון: "שָׁאַל אוֹתָם: 'וְאַתֶּם מָה אוֹמְרִים, מִי אֲנִי?'". מתי 16:15.

"מִן הַעֵת הַהִיא הַחֵל יִשׁוּעַ לְהַבְהִיר לְתַלְמִידָיו כִּי עָלָיו לְלַכֵּת לִירוּשָׁלַיִם וְלִסְבֹּל הַרְבֵּה מִיַּד הַזִּקְנִים וְרָאשֵׁי הַכְּהֻנִּים וְהַסּוֹפְרִים, וְלַהֲרֹג וּבָיֹם הַשְּׁלִישִׁי לְקוֹם" (מתי 16:21). ברור על פי הברית החדשה: כי על ישוע היה להיהרג. בעת שהופיע מולו האיום הגדול של הצלב, התפלל ישוע: "וְעַתָּה נִסְעָרָה נַפְשִׁי, וְאֲנִי מָה אֹמֵר: 'אָבִי, הַצִּילֵנִי מִן הַשָּׁעָה הַזֹּאת'! אֲדַרְבָּא, הֲרֵי לְשֵׁם כְּדָ בָּאתִי לְשָׁעָה הַזֹּאת" (יוחנן 12:27). זו היתה תוכנית הגאולה שכוננה בליבו של אלוהים עוד "לִפְנֵי עֵתוֹת עוֹלָם" (טיטוס 1:2; טימוטי ב' 1:9). משום כך לא אמר ישוע בפשטות כי עתיד הוא לעבור סבל רב ולהיהרג ולקום לתחייה ביום השלישי, אלא שחייב היה לעבור את כל אלה בהתחשב בטבעו של אלוהים, בקדושת חוקיו ומציאות הבחירה החופשית, לא יכלה האנושות להינצל מהעונש על חטאיה ללא מותו של ישוע. השבוע נדלה פרטים נוספים מסיפורו של ישוע אם כי נתמקד בפטרס ותגובתו של פטרס לשליחותו של ישוע, שליחות לקורבן המשיח שתוכננה בטרם עתות עולם.

”אֵתָהּ הַמְּשִׁיחַ, בֶּן-אֱלֹהִים חַיִּים!”

תארו לעצמכם את החוויות של פטרוס שהיה עם ישוע למן ההתחלה. מה לדעתכם התרחש במוחו בעוד שהיה עד לנס אחר נס: ריפוי, גירוש שדים, האכלת האלפים, תורתו המדהימה של ישוע, שליטתו בטבע, הקמת מתים והליכתו על פני הים? אילו שאלות עלו בראשו? (כגון בעניין יוחנן המטביל והעובדה שישוע הרשה בדיעבד ליוחנן להיהרג) אילו שאלות צצו במוחו יום אחרי יום בהיותו עד לכל שנעשה סביבו, דברים שאף אדם אחר בהיסטוריה האנושית לא חזה בהם? הרי שישוע היה אלוהים בהתגלמות בשר ודם שחי ופעל למען האנושות. (גלטיים 4: 4; עברים 7: 26; ישעיה 9: 6; לוקס 10, 11: 2). לפיכך חייבים היו אלו שבמחיצתו, שחיו עימו ושהיו חסידיו לחוות ניסיונות מיוחדים במינם. **קראו את מתי 17: 13-16. איזו שאלה שאל ישוע את חסידיו, ומה החשיבות שבעובדה שפטרוס היה היחידי שנתן תשובה? מדוע תשובה זו כל-כך מכרעת?**

הצהרתו של פטרוס כי ישוע הוא ”הַמְּשִׁיחַ, בֶּן-אֱלֹהִים חַיִּים” (מתי 16: 16) היא אחת הנקודות החשובות ביותר בבשורות. פטרוס קרא לו המשיח ובהודאתו זו בעצם אישר את עובדת היותו של ישוע המשיח המובטח, מימוש הנבואה וההבטחה שניתנה בברית עם אברהם ועם עם ישראל כולו. (גלטיים 3: 16). מה עוד שפטרוס הכריז על ישוע כמשיח באיזור שנקרא קיסריה-פיליפי. היה זה חבל ארץ עמים זרים. בימים שלפני הצהרתו נכח פטרוס במתן תשומת ליבו של ישוע לא רק ליהודים אלא לבני עמים זרים גם כן. בהשראת רוח הקודש מכיר פטרוס בכך שישוע היה הרבה יותר מנביא יהודי, מה שאחרים סברו. פועלו נפוץ הרבה מעבר לזה של יוחנן המטביל, אליהו או ירמיהו. אמנם היה פועלו של ישוע מתייחס לכלל האנושות ומשום כך קרא ישוע לעצמו ”בן האדם, והראה את הזדהותו האישית עם כל בן אדם. כפי שמראים כתבי הקודש בהמשך, היה לפטרוס הרבה מה ללמוד אודות ישוע, השלמות והאוניברסליות של מה שבה להגשים. **על איזה דברים שעשה ישוע בחייכם תוכלו להעיד לאחרים? מדוע זה חשוב לזכור אותם תמיד ולחלוק אותם עם אחרים?**

”על הצור הזה“

מיד לאחר הודאתו האמיצה של פטרוס בישוע כמשיח, בן אלוהים חיים מגיב אליו ישוע. קיראו את מתי 16:17-20. מה אמר ישוע לפטרוס, וכיצד עלינו להבין את משמעות דבריו אלו?

הביטוי ”על הצור הזה“ הוא מקור למחלוקת בקרב מאמינים משיחיים. הקתולים פירשו שהצור הוא פטרוס עצמו וטוענים שפטרוס היה האפיפיור הראשון. הפרוטסטנטים דוחים רעיון זה מסיבה טובה. העובדות המקראיות מדברות בעד עצמן ומראות בבירור את הרעיון שהצור הוא המשיח עצמו ולא פטרוס. קודם כל פטרוס (שמעון כיפא) מתייחס לישוע במונחים שעוסקים באבן או צור במספר מקומות אחרים (ראו מעשי השליחים 4:8-12; פטרוס א' 2:4-8). שנית לאורך כל כתבי הקודש ראיות למכביר על השוואת אלוהים ומשיחו כסלע וצור, ולהבדיל, בני אדם חלשים וחסרי אמינות. ”כי-הוא ידע יצרנו זכור כי-עפר אֶנְחָנו“ (תהילים 14:103). ”אל-תבטחו בנדיבים בְּבֶן-אָדָם שְׂאֵין לוֹ תְשׁוּעָה“ (תהילים 3:146). יוחנן כתב על ישוע: ”ולא הצטרף לעדות איש על הָאָדָם כִּי הוּא יָדַע מֶה־בְּקֶרֶב הָאָדָם“ (יוחנן 2:25). כך גם ידע ישוע מה היה בפטרוס: ”אִמֵּן אוֹמֵר אֲנִי לָךְ כִּי בְּלִילָה הַזֶּה, בְּטָרְם יִקְרָא הַתְּרַנָּגוּל, שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים תִּתְפַּחַשׁ לִי“ (מתי 26:34).

מה מלמדים אותנו הפסוקים הבאים על הצור שעליו באמת נבנתה הקהילה? (קורינתים א' 4:10; מתי 24,25;7; אפסיים 2:20).

”כמה חלושה היתה הקהילה בעת שאמר המשיח מילים אלו! המאמינים מנו מספר קטן מאוד וכנגדם התייצבו כל כוחות הרשע והאנשים הרעים; אולם לא היה על חסידיו של ישוע לפחד כלל. בהיותם נבנים על צור יִשְׁעָם, יכלו לעמוד איתנה ולא ליפול לעולם.“ (אלן גיי ווייט, 'חמדת הדורות', עמ' 413).

מהו ניסיונכם בהקשר של חולשת האדם ואפשרותו לטעות? כיצד תוכלו להשתמש בניסיונות אלו על-מנת לעזור לכם להישען על הצור בלבד?

פטרס ככלי ביד השטן

קיראו את מתי 23-21:16. מדוע מתכעס ישוע על פטרס לפתע פתאום? _____

הבעיה של פטרס לא היתה ניסיונו לגונן על ישוע. הוא ניסה להניע את ישוע. הוא לא הלך בעקבותיו כי אם ניסה להובילו. ישוע אמר לו: "סור מִלְפָּנַי, שָׂטָן" (פס' 23) משום שכמו השטן שניסה לפתות את ישוע במדבר הפך גם פטרס לסכנה ממשית לשליחותו של ישוע. מארק 3: 33: 8 מציין שבמהלך השיח הזה פנה ישוע והביט אל תלמידיו. הוא בא להושיעם. הוא לא ייתן שפיתויים יובילו אותו לשנות את שליחותו ובוודאי שלא על-ידי אחד מחסידיו, ולא משנה כמה שתלמיד מסויים חשב את כוונותיו לטובה. שמעון פטרס גדל באמונה אבל עדיין ניסה לשלוט במצבים ובישוע עצמו. ובמובן זה לא היה פטרס שונה מתלמיד אחר בשם יהודה שניסה גם הוא לנהל את שליחותו של ישוע ולהוציא לפועל את רעיונותיו שלו למה שחשב לעצמו שצריך היה המשיח למלא ולהיות. אולם להבדיל מיהודה איש קריות, היה פטרס בעל תשובה ומוכנות למשמעת וסליחה.

קיראו את מתי 27-24:16. למה התכוון ישוע באומרו: "כִּי הֶחָפֵץ לְהַצִּיל אֶת נַפְשׁוֹ יִאַבֵּד אוֹתָהּ, אֲבָל הַמְּאַבֵּד אֶת נַפְשׁוֹ לְמַעַנִי יִמְצָאָנָה" (פס' 25)? _____

אנו חיים בתרבות שמדרבנת אותנו להגשים את חלומותינו, להקריב כל דבר למען רצוננו. מנגד מבקש ישוע מאיתנו לעשות ההיפך מכך: הוא מזמין אותנו לוותר על החלומות שלנו ולהפקיד אותם בידיו האמונות. פטרס ושאר השליחים למדו לאט לאט מהי אמונה אמיתית. אמונה אמיתית אינה אמורה להיות ניסיון מסעיר של מרדף לווהט אחר רצונותינו. לעיתים אמונה אמיתית היא ניסיון כואב של נטישת רצונותנו. בהרפתנו מהחלומות שלנו, אנו מאבדים את חיינו ומוצאים אותם בעת ובעונה אחת. מהם מספר דברים שעליהם הייתם צריכים לוותר למען תוכלו ללכת בעקבותיו של ישוע? ייתכן שדברים אלו נראו חשובים בזמנם, אולם במבט לאחור כיצד הם נראים לכם היום? _____

עידוד מהשמיים

קיראו את מתי 9-17:1. מה קרה כאן ומדוע היה זה חשוב כל-כך לישוע ולתלמידיו?

"(ישוע) שכן בחברות ובאהבה של אביו שבשמיים; אבל בעולם שהוא יצר, הוא חי חיי בדידות. כעת נשלחו על-ידי מלכות השמיים שליחים לישוע; לא מלאכים כי אם אנשים שחוו סבל וכאב ושיכלו להזדהות עם הגואל בשעת המבחן של חייו עלי אדמות. משה ואליהו נשלחו להיות לשותפים לפועלו של המשיח. הם היו שותפים לכמיהתו לגאולת המין האנושי... אנשים אלו שנבחרו מעל לכל מלאך סביב כס האלוהים בשמיים באו להיות ולחזק את ישוע בנוגע לסבלו העתידי, ולנחם אותו עם ההבטחה של אהדת מלכות האלוהים השמימית. תקוות העולם, גאולתם של כל המין האנושי היה עיקר נושא שיחתם." (אלן ג'י ווייט, 'כמיהת הדורות', עמ' 422,425).

כמה מרתק שישוע בן האלוהים באנושיותו צריך היה בעידוד ונחמה מאנשים אלה, שבעצמם ידעו וחוו מנת חלק של סבל ורפיון ידיים. לוקס תיעד "שְׁהִזְפִּיעוּ בְּהַדָּר כְּבוֹד וְדַבְּרוּ עַל הַסֵּתִלְקוּתוֹ אֲשֶׁר הָיָה עֲתִיד לְהַגִּישׁ בִּירוּשָׁלַיִם" (לוקס 31: 9). שימו לב למילה להגשים, עובדה נוספת לנחיצות מותו של ישוע למען גאולת האנושות. כל-כך הרבה היה נתון על כף המאזניים שה' מצא לנכון לשלוח עידוד זה. למרות כל מה שראו ושמעו פטרוס יעקב ויוחנן, בעתיד הם יקבלו סיבות נוספות לאמונתם. הקול שבא מן השמיים גם הוא, בהחלט עודד אותם לאחר שהתגברו על פחדם. עוד מגלה מתי ש"יִשׁוּעַ נִגָּשׁ, נִגַע בָּהֶם וְאָמַר: "קוּמוּ וְאֵל תִּפְחָדוּ!" (מתי 7: 17). ישוע עודד וניחם את תלמידיו בו בזמן שהוא התמודד עם הקשיים הגדולים שעבר.

לא משנה כמה חזקים אנו באמונה ובמחוייבות, כולנו צריכים עידוד מדי פעם. משמעות עובדה זאת היא שישנו מישהו שיתכן שצריך עידוד בזה הרגע. מי בסביבה הקרובה לכם זקוק כרגע לעידוד.

ישוע ומס בית המקדש

קיראו את מתי 27-24:17. מה קורה בפסוקים אלו, ומה זה בא ללמד אותנו אודות ישוע?

למרות שכל היהודים היו חייבים במתן מס לבית המקדש היו הכוהנים הלויים והרבנים פטורים ממנו. אם כך, השאלה אותה נשאל ישוע בגין חובתו לשלם מס היוותה קריאת תיגר על שליחותו ופועלו. אלן גיי ווייט כתבה שפטרוס החמיץ הזדמנות למתן עדות בארוע זה אודות הסמכות המוחלטת של המשיח.

"בתשובתו (של פטרוס) למוכס - שישוע אכן ישלם את המס, נתן בכך את התפיסה השגויה של זה שעל הכוהנים והמנהיגים היה לתת את כספם...אם כוהנים ולויים היו פטורים ממס בשל הקשר שלהם לבית המקדש, עד כמה יותר מהם היה פטור ממס לזה שעבורו בית המקדש היה ביתו של אביו" ("חמדת הדורות", עמ' 434,433).

נוכל ללמוד הרבה מתשובתו העדינה והאדיבה של ישוע לפטרוס. במקום להעליב ולהשפיל אותו, ישוע מסביר לו בעדינות את טעותו. מה גם שישוע מתאים את דבריו לדרך שבה לקח פטרוס באופן יצירתי. במקום לשלם את המס ובתוך כך להכיר בחובתו לשלם-משיג ישוע את המס ממקור אחר: ממעי דג. נס זה הוא יוצא דופן; זוהי הפעם היחידה שלמראית עין עושה ישוע לביתו. אולם לא זאת היתה מטרת הנס. הנס בא להראות לכול את סמכותו של ישוע לא רק בבית המקדש אלא על הבריאה כולה. כיצד נוכל להתחיל להבין מנקודת מבט אנושית איך עשה ישוע נס זה?! מכל הדברים שראה פטרוס עד כאן, התוכלו לנחש את שעלה בדעתו כשנוכח שהחכה שהשליך העלתה את הדג הראשון שבפיו הסכום שהיה לתשלום המס בבית המקדש? (ראו ישעיה 17:13-40).

למרות שלא היה צורך לשלם מס בבית המקדש על-ידי ישוע או שליחיו, טרח ישוע לשלם את המס בכל זאת על-מנת למנוע עימות. כיצד נוכל ללמוד להביא מצבים מתוחים לרגועים יותר במיוחד על דברים שאינם אבסולוטים בכדי להימנע מחיכוחים מיותרים?

חומר נוסף למחשבה: סיפור הנס שבו פטרוס העלה את הדג בניסיונו הראשון ומצא במעי הדג את הסכום המדויק לתשלום המס בבית המקדש והכל במילוי הוראותיו של ישוע הוא סיפור יוצא מן הכלל עד כדי כך שאנשי אסכולה ניסו ועדיין מנסים לדחות אותו כעובדה. לטענתם היה זה סיפור פולקלורי חמוד בשביל לחדד נקודה מסוימת. למעשה אין זה פיתרון בכלל. אמת היא שסיפור זה חורג לגמרי מכלל הניסים שעשה ישוע כגון ריפוי חולים והאכלת האלפים. בתנ"ך קיימים תיעודים כגון ראש גרזן (עשוי מברזל) שצף (מלכים ב' 7-2: 6) והצמר היבש על האדמה הרטובה (שופטים 40-36: 6); כלומר אין זה יוצא דופן באופן מיוחד בכתבי הקודש. מדוע לא הושיט ישוע לפטרוס את הכסף ושלח אותו לשלם את המס במקום לחולל נס שכזה על-מנת לפתור בעיה קטנה יחסית? אין הסבר לכך במקרא. עם כל זאת מלמד השיעור על כוחו של הבורא אותו לא ניתן לאמוד ולכן אין לנו להיות מופתעים. אחרי הכל קיימות ראיות לכוחו המדהים של ה' בכל רגע נתון. הקיום שלנו, קל וחומר, היקום כולו הוא גילוי מדהים על כוחו העצום של אלוהים. אם יכול אלוהים לברוא יקום כזה אין ספק בכלל שלמצוא מטבע מסויים בפי דג בים הוא מעשה קטן מאוד.

למרות שאת שכתב שאלו השליח היה בהקשר שונה, מילותיו הם ישר ולעניין גם כאן: **"מָה עִמָּךְ עֵשֶׂר הָאֱלֹהִים, מָה עִמָּךְ חֲכָמָתוֹ וְדַעְתּוֹ! אִין חֶקֶר לְמִשְׁפָּטָיו וְאִין מִשְׁיָג אֶת דְּרָכָיו"**. (רומיים 33: 11). הסיפור בבשורת מתי הוא רק ראייה נוספת לגילוי אמת זו.

שאלות לדיון:

- קשייו של פטרוס להכניע רצונו לאלוהים הוא גם המאבק שלנו. מטאפורה טובה של המאבק הזה מצויה במלאכי פרק א', מקום בו שואל אלוהים את עם ישראל להביא רק את מיטב החיות לזבח. **"וְאִמְרֹתֶם הִנֵּה מִתְּלָאָה וְהִפְחַתֶּם אוֹתוֹ אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וְהִבַּאתֶם גְּזוֹל וְאֶת-הַפֶּסֶחַ וְאֶת-הַחֹלֶה וְהִבַּאתֶם אֶת-הַמִּנְחָה הָאֲרָצָה אוֹתָהּ מִיָּדְכֶם אָמַר יְהוָה"** (מלאכי 1: 13). מדוע שיהיה איכפת לאלוהים איזה עולות אנו מביאים לו? משום שהוא רוצה שנבטח בו עם מה שאנו רוצים להחזיק בו. איזה דברים בחייכם אתם מוצאים שמהם הכי קשה לכם להיפרד? כיצד תוכלו להיכנע לרצון אלוהים, ולוותר על הדברים האלה?
- חישבו על הדרך שבה נהג ישוע במקרה הזה של מס בית המקדש. במקום להחריף ולהחמיר את המצב הוא בחר להניח לנושא. מה זה בא ללמד אותנו על קשיי היום יום שבהם אנו מוצאים עצמנו? כיצד נוכל לדעת מתי הזמן הנכון לשתוק ולהבליג ומתי כדאי שנאמר דבר מה?